

DEL DIAGNÒSTIC A LA RESPOSTA: REFORCEM EL SINDICAT

Ens trobem en una situació de la professió, i de les professions que formen part del procés informatiu, que confirma el diagnòstic de tots els congressos, jornades i llibres blancs des de fa dècades. D'una banda, **la precarietat laboral i les condicions de treball desregulades**, majoritàries al sector i afavorides per la falta de convenis d'aquest àmbit, i especialment la desprotecció dels col.laboradors forçats a fer-se autònoms, exclosos dels convenis col.lectius. De l'altra, **la degradació professional** derivada en part per aquesta precarietat i també pels condicionants econòmics i polítics, en una situació de desregulació legal dels informadors, que només disposem de codis deontològics no vinculants i assistim a la suplantació reiterada d'un ofici amb un mandat constitucional per part de figures mediàtiques que utilitzen en va el nom de periodista.

Per fer front a això vam constituir ja fa 16 anys el Sindicat de Periodistes de Catalunya, buscant construir l'instrument més eficaç per vertebrar un sector amb poca tradició sindical, tot i el seu caràcter de professió assalariada. Vam seguir l'experiència de la majoria de països, on la professió s'organitza en **sindicats professionals**, per poder tenir capacitat negociadora i contractual i per incorporar alhora les reivindicacions professionals, d'una gran implicació pública. I havia de ser **un sindicat unitari i plural**, perquè només des de la unitat i el respecte a diferents maneres de pensar podríem construir una eina eficaç en un sector no majoritari tot i que qualitativament molt important.

El balanç fins ara és que hem contribuït a la dinamització de la vida sindical al sector, fins i tot provocant una atenció més específica per part d'altres sindicats, però encara **som lluny de representar la unitat de tota la professió en la defensa de les seves condicions laborals i professionals**. Han estat diversos els factors perquè no sigui així : des de la desafecció per part d'organitzacions i entitats que en un principi ens van donar suport, fins a la forta competència sindical en les eleccions als organismes unitaris, i també en l'àmbit afiliatiu. Però sobretot la responsabilitat ha estat nostra, per no haver consolidat organitzativament i al voltant d'un projecte clar de regeneració laboral i professional tots els avenços aconseguits en l'àmbit de les eleccions sindicals i de presència a les empreses.

Per això reapropiar-se del projecte fundacional del sindicat, en un espai que no ocupa ningú més que nosaltres, ha de servir per superar les carències més

importants que ens han impedit fins ara consolidar-nos com les circumstàncies ho possibilitaven i com la professió i el sector exigeixen.

1. Plantem cara a la crisi, la real i la que s'aprofita per fer neteja i reduir plantilles.

La primera urgència del sindicat és **donar resposta a les crisis urgents** als mitjans de comunicació : tancaments, Expedients de Regulació, plans de prejubilació...A través de la nostra representació als organismes unitaris (comitès d'empresa i delegats de personal) i de la nostra Assessoria sindical. Sempre en la línia de manteniment dels llocs de treball com a prioritat, i d'aconseguir el màxim de compensació econòmica si la reducció de plantilla és inevitable. I amb el suport de mobilitzacions unitàries dels treballadors per aconseguir aquests objectius.

Hem de continuar lluitant contra **l'exagerada precarietat** del sector, que es dona fonamentalment a través de l'abús de la contractació temporal per a tasques permanents, i de la contractació mercantil, que ha rebrotat amb força, encara que es disfressi aplicant la figura "d'autònom dependent" (TRADE) que afecta un elevat percentatge d'informadors, siguin redactors, fotoperiodistes o càmeres de televisió.

Cal posar fre i racionalitat a la **hiperpolivalència**, que més enllà d'alguns aspectes raonables, producte de l'evolució tecnològica i digital, només busca incrementar el rendiment quantitatiu al marge de la qualitat del producte, i que pot donar arguments per a reducció de plantilles i per a la implantació del *periodista-orquestra*, de qui es vol que faci informació en tots els formats i en el mínim de temps.

En la negociació col·lectiva, hem de prioritzar el **manteniment del poder adquisitiu**, mitjançant clàusules de revisió d'acord amb l'increment de l'IPC català.

També hem de defensar la **jornada laboral de 35 hores** i combatre les hores extres reiterades, com a millor manera de generar ocupació i acabar amb les jornades inacabables, que s'imposen aprofitant-se del voluntarisme dels treballadors i el manipulat el suposat caràcter vocacional de la professió.

Cal introduir clàusules en els convenis que assegurin la **igualtat entre home i dona**, a partir de la Llei d'Igualtat, i la **conciliació de la vida laboral amb la personal i la familiar**, a partir de la Llei homònima.

Igualment cal impulsar **Comitès de Seguretat i Salut Laboral** incorporant als convenis l'esperit de la Llei de Prevenció de Riscos Laborals, i reclamar cursos de **Formació Permanent** davant l'avenç implacable de les noves tecnologies i les seves conseqüències en la nostra feina.

També s'ha de defensar el **caràcter formatiu i no laboral de les pràctiques dels estudiants**, que no es poden convertir en ma d'obra gratuïta o molt barata que ocupi llocs de treball que haurien de cobrir professionals ja titulats. Cal exigir programes formatius, tutors amb dedicació, i horaris en temps lectiu, que excloguin nits, matinades, festius i, en general, caps de setmana i vacances, en que s'hauria de respectar també el percentatge d'estudiants respecte del de treballadors de l'àrea, que no hauria de superar el 10%. Això cal plantejar-ho als convenis, i a nivell general des del sindicat impulsarem una nova trobada de les parts afectades, com la de l'any 2000, a partir d'una convocatòria del Departament de Treball.

No s'han d'oblidar els **drets d'autoria**, especialment per a col·laboradors i *freelance*, ni les compensacions a pactar en cas de reproducció, prèvia autorització, de material publicat en el mitjà.

I en els convenis cal introduir la negociació d'**Estatuts de Redacció**, per elegir **comitès professionals o de redacció** que garanteixin el dret a la clàusula de consciència, entesa també com el dret a negar-se a elaborar informació manipulada, o a no firmar-la, sense que hi hagi ni represàlies ni coaccions.

Tot plegat es defensaria millor, especialment en les noves àrees d'ocupació com l'audiovisual, si hi hagués **convenis de sector** (ràdio, televisió, Internet) que és responsabilitat dels sindicats presents en el món de la comunicació de plantejar com a objectiu a curt termini.

2. Reforcem el sindicat. Fem-lo viure a les empreses a través de les seccions sindicals i entre els col·laboradors amb seccions de ram. **Potenciem el Consell Directiu** com a òrgan assessor i de control de l'acció de la Junta Executiva. **Reforcem la Junta Executiva** a través d'aquips de treball al voltant de les Secretaries. **Extenguem l'SPC al conjunt del territori**, i enfortim els lligams amb la **FeSP**, la Federació de Sindicats de Periodistes.

A cada Congrés hem avaluat com a gran carència la **falta de consolidació organitzativa** de la bona intervenció en l'acció sindical, i en bona part també en les eleccions sindicals. És cert que en una professió molt motivadora com la nostra adquirir compromisos organitzatius no és una actitud fàcil de trobar. I si es dona, el limita de vegades a ser elegit com a representant dels treballadors en els organismes unitaris, que ténen reconeguda per llei la capacitat de representació i de negociació de tots els treballadors. Però de la mateixa manera que altres sindicats, sense descuidar això, miren d'organitzar-se com a tals per marcar el seu espai sindical, nosaltres hauriem de fer el mateix, amb més raó encara, perquè

sovint ens cal defensar el punt de vista dels informadors en temes que ens afecten i sobre els quals altres sindicats ténen posicions no necessàriament coincidents, i potser no adequades per la seva falta d'implantació en les redaccions. Ens cal fer realitat el sindicat a les empreses, mitjançant **seccions sindicals**, que com diuen els nostres Estatuts, són els organismes de base de l'SPC, i **delegats sindicals** que representin els afiliats en els llocs de treball. Fora de les plantilles, també podem agrupar en **seccions sindicals de ram** (fotògrafs, col.laboradors, professionals de gabinets de premsa....) informadors de tota mena que no ténen altra forma d'agrupar-se, ni representació a la qual acollir-se, perquè estan exclosos dels convenis col.lectius. **Seccions sindicals de ram** que igualment poden vertebrar una **coordinació de delegats sindicals d'empresa per sectors** (mitjans públics, premsa diària, premsa no diària, ràdio i televisió privada, etc..). L'existència de les seccions sindicals és la que permet un creixement afiliatiu a partir de les realitats més pròximes, i no deixa sols en mans de l'Executiva la tasca d'extensió de l'afiliació.

Ens cal també, i més si creixem, estructurar **la Mesa Nacional**, formada pels delegats sindicals i, on no n'hi hagi, per representants electes, que poden reflexionar conjuntament sobre l'acció sindical als diferents sectors de la comunicació, i aportar una experiència de primera mà als responsables d'acció i assessorament sindical.

Bàsic ha de ser també el paper del **Consell Directiu**, màxim organisme entre Congressos i davant el qual ha de retre compte de la seva actuació la Junta Executiva, susceptible sempre de ser assessorada en temes complexos i en reflexions estratègiques de fons que el dia a dia fa ajornar sovint.

I per últim, ens cal una **Junta Executiva** representativa alhora que eficaç, amb responsabilitats específiques de cada secretaria i també que formi un equip cohesionat al voltant d'un projecte, que no és altre que dur endavant els objectius i les reivindicacions que ens plantejem des de fa anys, i que tant costa de dur endavant per les debilitats del col.lectiu al qual representem i les nostres pròpies.

L'altra carència reiterada és **la falta de consolidació de nuclis del sindicat** a demarcacions com **Girona i Lleida**, i també a la **Catalunya central**. És cert que intervenim en l'acció sindical de determinades empreses o col.lectius en aquestes àrees, però cal passar a l'estadi superior d'una organització en aquests llocs, que permeti desplegar totes les possibilitats del sindicat en el màxim d'àmbits territorials. Si no és així, el sindicat "és cosa de Barcelona", i tota la rectitud dels plantejaments i les propostes es perd senzillament per la falta de proximitat, que malgrat les noves tecnologies, encara pesa. Aquí hem de reconèixer que cal dedicar més esforços, però també que fa falta la implicació, donant un pas al davant, de companys d'aquestes demarcacions.

I pel que fa a les **relacions amb la FeSP**, la Federació de Sindicats de Periodistes, ens calen no sols per solidaritat i perquè compartim objectius a nivell estatal, sinó també per crear **estructures transversals** que permetin una acció sindical més eficaç en el cas de grups mediàtics amb presència a tota Espanya, d'empreses d'àmbit estatal (RTVE, EFE...) o confederades com és el cas de les televisions autonòmiques a través de la FORTA. Al mateix temps, cal aprofitar l'ingrés des de fa uns mesos de la FeSP a la **Federació Internacional de Periodistes** (FIP) i a la **Federació Europea de Periodistes** (FEP) per donar dimensió internacional a tot allò que fem i aprofitar així el suport de sindicats amb més tradició i experiència per enfortir la nostra tasca.

També ens cal **enriquir el sindicat i obrir-lo a la societat**. Identificant les diferents realitats de la professió, que necessitin d'un treball específic: des de la dones, de vegades discriminades salarialment i més sovint professionalment, als professionals estrangers de mitjans per a la immigració, passant pels integrants de gabinets de premsa o els periodistes digitals. I relacionant-nos amb els moviments i entitats interessats en la defensa del dret a la informació veraç i amb els nous moviments socials, més crítics amb la informació tradicional i protagonistes de noves experiències de comunicació directa i horitzontal. Fa anys vam dir que calia que la societat i els seus representants exigissin el dret a la informació amb la mateixa convicció que reclamen el dret a la salut i a l'ensenyament universals. Quan això sigui així, la nostra lluita per la dignificació laboral i professional haurà vençut molts obstacles.

3. Seguim reclamant la regulació professional i laboral de la professió, com a la majoria de països del nostre entorn. L'error provinent de la transició i del trauma del franquisme, segons el qual "la millor llei de premsa és la que no existeix" ens ha dut a una desregulació del periodista professional indigna d'un país desenvolupat i a una jungla laboral que sobretot en les noves expressions de la comunicació significa una absoluta desprotecció dels treballadors.

Fa falta una regulació per fer vinculant el Codi Deontològic, per blindar la clàusula de consciència i el secret professional, per garantir l'accés a les fonts, la presència dels redactors gràfics als judicis i que aquells siguin respectats per les forces de seguretat quan estan fent la seva feina en situacions conflictives al carrer. També per definir la figura del periodista professional i regular la seva acreditació a través d'una autoritat administrativa independent, equivalent a l'autoritat audiovisual del CAC.

Per això cal que es prengui en consideració al Congrés dels Diputats la **Proposició de Llei pel Dret a la Informació i dels drets i deures dels periodistes**, i també la **proposició de Llei de Drets Laborals dels Periodistes**,

pensada per garantir un mínim assegurat als col.laboradors *a la peça* i perquè estiguin inclosos a la Seguretat Social. Igualment, aquestes proposicions es poden portar al plantejar al Parlament de Catalunya, per la via de l'article 52 de l'Estatut de Catalunya, que responsabilitza els poders públics de garantir el dret a una informació veraç i en el cas dels mitjans públics, neutral.

D'aquí que reclamem la **desgovernamentalització i despartidització dels òrgans de gestió i control dels mitjans públics locals**, en base al previst a la Llei de l'Audiovisual, mitjançant regulacions legals que incloguin **contractes-programa** que relacionin la missió de servei públic amb un finançament estable, que ha d'incloure l'estabilitat contractual dels treballadors. I també **lleis reguladores de l'Agència EFE**, a nivell estatal, i **de l'Agència Catalana de Notícies**, controlada la primera des de la SEPI i la segona directament pel Govern de la Generalitat, quan haurien de ser corporacions públiques que garantissin la independència empresarial i en els continguts com a mitjans públics que són, que és just el contrari de governamentals.

I pel que fa a les **concessions de llicències** de ràdio i televisió, i als **ajuts públics** a la premsa escrita, sempre les condicionarem a iniciatives empresarials viables i que garanteixen condicions laborals i professionals dignes.

Per tot plegat, perquè el diagnòstic segueix sent de grans carències i d'amenaques per al periodisme en tots els terrenys, cal plantar cara a la crisi per defensar la informació, a través dels mecanismes sindicals que poden frenar-la, i reforçar la unitat de la professió a través d'una organització unitària forta que ens permeti passar del lament perpetu a la defensa eficaç de la utilitat pública i de la dignitat del periodisme professional.

Barcelona, 14 d'abril de 2009